

DIRECȚII STRATEGICE DE ACȚIUNE ÎN PROCESUL DE ARMONIZARE A LEGISLAȚIEI NAȚIONALE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI CU STÂNDARDELE UNIUNII EUROPENE

Conf.univ.dr ing. GABRIEL BABUȚ
Universitatea din Petroșani

Abstract: *The harmonisation of national legislation framework, including the issues related to environmental protection, with the European standards in this field of concern, represents a primary important desideratum regarding Romania's endorsement to European Community structures. From this point of view the knowledge and understanding of action programmes in the field of environmental protection in the European Community is a major imperative for all organisations, bodies and individuals carrying out activities in this field. Within this context, the paper aims to reach the following objectives: presentation of a synthetically analysis of the first t action programmes in the field of environmental protection issued in the European Community; to emphasise the relevant aspects and trends for Romania's endorsement process to the European Community, comprised in the 6th action programme entitled "Environment 2010: our future, our choice".*

1. Introducere

Problematika protecției mediului nu a fost reflectată în tratatele care au instituit, în anii '50, cele trei comunități europene (economică, a cărbunelui și oțelului și Euroatomul).

Până în anul 1987 orice reglementare comunitară în domeniul mediului a fost fundamentată pe următoarele articole din Tratatul Comunității Economice Europene (C.E.E.):

>art. 100 - care prevedea armo-nizarea legilor statelor membre care aveau o incidență directă asupra stabilirii sau funcționării pieței comune;

>art. 235 - care se referă la măsurile necesare pentru realizarea unuia dintre obiectivele Comunității.

Tendențele manifestate după anii '60 privind necesitatea de a realiza o intervenție energetică și de a adopta măsuri globale pentru a proteja mediul Comunității în fața exigențelor creșterii economice, au condus la începutul anilor '70 la adoptarea de către instituțiile C.E.E. a unor programe de acțiune în domeniul mediului.

2. Programele comunitare de acțiune în domeniul mediului

În cadrul C.E.E. și ulterior al Uniunii Europene au fost elaborate și adoptate cinci programe de acțiune în 1973, 1977, 1983, 1987 și 1993. Ele au exprimat o veritabilă „filozofie” comunitară în privința mediului și au stabilit un calendar de acțiuni specifice de întreprins pe perioada acoperită de fiecare program în parte.

Primul program de acțiune (1973-1976) definea principiile de bază și obiectivele fundamentale ale politicii comunitare în domeniul mediului și identifica acțiunile generale de realizat.

Cel de **al doilea program de acțiune** (1977-1981) continuă și particularizează acțiunile generale stabilite anterior.

Primele două programe de acțiune în domeniul mediului au fost axate, în special, asupra căutării de răspunsuri imediate la problemele grave ridicate de poluare. Aceste programe au cuprins liste detaliate ale acțiunilor care trebuiau întreprinse pentru a controla marea diversitate de probleme ridicate de poluare.

Al treilea program (1983-1986) a stabilit, pentru prima dată, prioritățile acțiunii comunitare în domeniu și a introdus un anumit număr de concepte noi cum ar fi, de exemplu: integrarea aspectelor ecologice în celelalte politici comunitare, abordarea preventivă etc. A fost definită o strategie globală și preventivă de salvare a mediului și resurselor. Prioritatea a trecut de la controlul poluării la prevenirea acesteia, iar protecția mediului a devenit o misiune mai largă, înglobând și afectarea solului sau integrarea intereselor mediului în celelalte politici comunitare, în scopul de a atinge ceea ce denumim astăzi „o dezvoltare durabilă”.

Confirmând această strategie preventivă, **cel de al patrulea program** (1987-1992) a urmărit să facă din protecția mediului un element esențial al oricărei politici comunitare economice și sociale. Acesta conține și o declarație relativă la necesitatea de a urmări o abordare mai integratoare în materie de control și reducere a poluării, în scopul de a evita transferul poluării dintr-o regiune în alta.

Principalele direcții de acțiune ale acestei noi abordări s-au exprimat sub diverse forme și dimensiuni. Patru tipuri de activități au fost considerate prioritare: aplicarea completă și eficace a legislației comunitare în vigoare; controlul impactului asupra mediului a tuturor substanțelor și surselor de poluare; un acces mai bun la informare pentru public și o mai bună difuzare a informației; crearea de locuri de muncă în domeniu. Documentul a subliniat necesitatea armonizării legislațiilor pentru a se permite managementul riscurilor ecologice legate de utilizarea organismelor genetice modificate. De asemenea, se cerea crearea unui nou instrument care să permită asigurarea integrării preocupărilor în domeniul mediului în politica și în pregătirea programelor în toate sectoarele de activitate economică și socială. Mai poate fi menționat faptul că, cel de al patrulea program s-a dovedit deosebit de sensibil la necesitatea de a promova cooperarea internațională în domeniul mediului, în

special în ceea ce privește ajutorul care ar trebui acordat statelor în curs de dezvoltare pentru a putea surmonta dificultățile particulare cu care acestea se confruntă în domeniul menționat.

Multe din ideile menționate anterior au fost preluate și de către **cel de al cincilea program de acțiune** (1993-2000), intitulat în mod sugestiv: „Către o dezvoltare durabilă”.

Astfel, programul se înscrie mai ales în prelungirea celui de al patrulea program, dar adoptă, în același timp, o nouă abordare a problemelor mediului. Această abordare, fondată pe principiul dezvoltării durabile, implică nu numai autoritățile, ci și toți cetățenii care au o responsabilitate comună față de mediu. Documentul promovează ca principii: dezvoltarea durabilă, recurgerea la măsuri preventive și răspunderea împărțită, principiul enunțate în Tratatul de la Maastricht. El vizează stabilirea unei structuri pentru aplicarea Agendei 21 la care au subscriș Uniunea Europeană și statele membre, în cadrul Conferinței O.N.U. privind mediul și dezvoltarea (1992).

Programul cuprinde trei părți, din care principalele două vizează acțiuni interne și externe: prima parte rezumă starea mediului în statele Uniunii Europene și amenințările crescânde ale viitorului și expune o nouă strategie destinată să rupă cu tendințele actuale și să promoveze cerințele dezvoltării durabile; partea a II-a prezintă un rezumat al amenințărilor și problemelor ecologice în contextul internațional și indică ceea ce Uniunea Europeană și statele membre vor face sau ar putea face, în cadrul unei cooperări internaționale sau bilaterale, în ceea ce privește chestiunile care se pun la eșalon regional sau mondial; partea a III-a, foarte scurtă și generală, tratează probleme referitoare la alegerea priorităților și structura costurilor. Programul abordează numeroase probleme de mediu: modificările climatice, poluarea aerului, diminuarea resurselor naturale și a diversității biologice, epuizarea și poluarea resurselor de apă, deteriorarea mediului urban, deșeurile.

Aceste probleme nu mai sunt tratate individual, ci ca simptome ale unei proaste

gestiuni și utilizări a resurselor. Este evidențiat faptul că degradarea mediului este determinată de modul de consum și de comportament. În baza acestei distincții, pentru a se obține rezultate reale a fost acordată prioritate următoarelor direcții de acțiune: gestiunea „durabilă” a resurselor naturale; combate-rea integrată a poluării și acțiuni preventive privind deșeurile; reducerea consumului de energie provenit din surse neregenerabile; îmbunătățirea gestiunii mobilității, prin selectarea în conformitate cu logica mediului, a așezărilor și a modalităților de transport; ameliorarea sănătății și securității, în special în ceea ce privește evaluarea și managementul riscurilor industriale, securitatea nucleară și radioprotecția.

Panoplia instrumentelor, mijloacelor și tehnicilor de acțiune este considerabil lărgită, păstrându-se însă caracterul sistematic care permite încadrarea lor în: instrumente legislative; instrumente economice; instrumente de „sprijin orizontal” (logistică, baze de date, cercetare și dezvoltare); mecanisme de finanțare.

Programul reprezintă o cotitură în existența Uniunii Europene, comparabilă doar cu realizarea pieții interne în anii '80, reconcilierea între problematica mediului și dezvoltare fiind miza principală căreia Comunitatea trebuie să-i facă față în actualul deceniu datorită importanței problemei la scara întregii planete.

4. Analiza prevederilor celui de-al VI-lea program de acțiune în domeniul mediului

Prin Decizia nr. 2002/1600/EC a Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene a fost stabilit cel de al șaselea program de acțiune în domeniul mediului intitulat “Mediu 2010: viitorul nostru, alegerea noastră”.

Deși, cel de al cincilea program a contribuit în mod deosebit la ameliorarea situației în domeniul mediului, totuși a

rămas un anumit număr de probleme grave de mediu a căror soluționare necesită implementarea unor măsuri complementare. Din această perspectivă, cel de al șaselea program vizează în special componenta „mediu” a dezvoltării durabile, în contextul mai general al ameliorării globale a stării mediului și a calității vieții în Uniunea Europeană.

Programul stabilește obiectivele și prioritățile de mediu care fac parte din strategia globală a Uniunii Europene în favoarea dezvoltării durabile pentru perioada 2002 - 2012 și detaliază măsurile care trebuie adoptate. Acesta este fundamentat pe următoarele principii:

- principiul poluatorul - plătește;
- principiul precauției;
- principiul acțiunii preventive;
- principiul corectării poluării la sursă.

S-a optat pentru elaborarea unui program pentru o perioadă mai lungă, deoarece astfel va exista timpul necesar pentru elaborarea de noi măsuri, pentru implementarea acestora și pentru evaluarea efectelor lor.

Obiectivele, prioritățile și măsurile definite prin cel de al șaselea program de acțiune în domeniul mediului se vor aplica și statelor care vor adera la Uniunea Europeană și din această perspectivă ele sunt de o importanță primordială și pentru țara noastră. Politica comunitară în domeniul mediului va trebui să reflecte o nouă abordare care să încerce să identifice noi modalități prin care să fie angrenată o mai mare parte a societății în acțiunile care vizează protecția mediului.

Majorarea gradului de integrare a preocupărilor privind protecția mediului în celelalte politici comunitare, prin evaluarea completă, din perspectivă ecologică, a tuturor inițiativelor de acțiune ale Comisiei Uniunii Europene constituie, de asemenea, un deziderat. Progresele obținute în acest domeniu vor trebui să fie măsurate prin intermediul unor indicatori și prin compararea performanțelor.

Corelarea mecanismelor economiei de piață cu interesele întreprinderilor și ale

consumatorilor va facilita implementarea unor moduri de producție și de consum mai durabile. Mecanismele de incitare nu se vor limita numai la penalizarea întreprinderilor care nu respectă prevederile legale, ci vor instaura sisteme prin care acestea să fie recompensate dacă demonstrează în mod constant o grijă deosebită pentru protecția mediului.

Consumatorilor li se vor furniza informațiile necesare pentru a putea alege produsele care respectă cerințele vizând protecția mediului, orientându-se astfel piața. Subvențiile statelor membre și candidatele vor trebui să încurajeze practicile favorabile protecției mediului.

Deoarece, deciziile statelor membre și ale statelor candidate în domeniul gestiunii și amenajării teritoriului pot avea o influență considerabilă asupra mediului, Uniunea Europeană va promova cele mai bune practici în domeniu prin intermediul fondurilor structurale.

Analiza prevederilor celui de al șaselea program de acțiune în domeniul mediului evidențiază mai multe obiective și domenii de acțiune care sunt considerate prioritare și care beneficiază de o atenție specială. Aceste elemente vor fi prezentate în detaliu în cele ce urmează.

3.1. Obiectivele și domeniile de acțiune prioritare în materie de schimbări climatice

Eforturile pentru atenuarea schimbărilor climatice depuse de statele membre ale Uniunii Europene au ca obiectiv stabilizarea concentrațiilor gazelor cu efect de seră la un nivel care nu va provoca variații artificiale ale climatului terestru. În acest scop, pentru atingerea obiectivului pe termen lung definit de către GIEC (Groupe International d'Experts sur le Climat), care constă în reducerea cu 70 % a emisiilor de gaze cu efect de seră, în raport cu nivelul din 1990, cel de al șaselea program de acțiune în domeniul mediului stabilește următoarele obiective:

- ratificarea de către statele membre ale Uniunii Europene a Protocolului de Kyoto și aplicarea prevederilor acestuia până cel târziu în 2002, în vederea reducerii cu 8 % a emisiilor de gaze cu efect de seră, în raport cu nivelul din 1990, până în 2008-2012;

- obținerea până în 2005 de progrese semnificative în ceea ce privește îndeplinirea obligațiilor asumate prin ratificarea de către statele membre ale Uniunii Europene a Protocolului de la Kyoto;

- plasarea Uniunii Europene pe o poziție credibilă pe plan mondial, poziție care să îi permită să pledeze în favoarea unui acord internațional privind definirea unor obiective mai stricte pentru cea de-a doua perioadă de angajament prevăzută prin Protocolul de la Kyoto; acest acord ar trebui să vizeze reducerea sensibilă a emisiilor de gaze cu efect de seră, ținând cont de rezultatele celui de al treilea raport al GIEC și de necesitatea de a se orienta spre o repartizare globală echitabilă a acestor emisii.

Obiectivele menționate anterior pot fi atinse prin intermediul următoarelor acțiuni prioritare:

- aplicarea angajamentelor internaționale în materie de climat, inclusiv a Protocolului de la Kyoto;

- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul energetic;

- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul transporturilor;

- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul producției industriale;

- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în alte sectoare;

- utilizarea unor instrumente adecvate;

- promovarea fiscalității energetice în vederea încurajării utilizării mai eficiente a energiei, a căilor de transport mai curate, precum și a inovării tehnologice;

- stimularea încheierii de acorduri de mediu cu industria în materie de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră;

- includerea problematicei privind schimbările climatice printre temele prioritare ale politicii comunitare în domeniul cercetării și

al dezvoltării tehnologice, precum în programele naționale de cercetare.

Atenuarea schimbărilor climatice va trebuie să fie însoțită de elaborarea de către Uniunea Europeană a unor măsuri privind adaptarea la consecințele acestor schimbări. Aceste măsuri vor viza:

-reexaminarea politicilor comunitare, în special în ceea ce privește schimbările climatice, astfel încât deciziile privind investițiile să țină cont de această necesitate de adaptare;

-încurajarea modelării și evaluărilor climatice la scară regională în vederea elaborării de măsuri regionale de adaptare și promovarea sensibilizării cetățenilor și întreprinderilor.

Efectele generate de schimbările climatice trebuie luate în considerare în procesul de lărgire a Uniunii Europene. Astfel, în ceea ce privește statele candidate trebuie adoptate următoarele acțiuni:

-susținerea implementării structurilor care vizează aplicarea măsurilor naționale în favoarea utilizării mecanismelor conținute în Protocolul de la Kyoto, îmbunătățirea monitorizării emisiilor și stabilirea unui sistem de raportare a aspectelor menționate;

-sprijinirea sectoarelor energetice și de transport mai durabile;

-consolidarea în continuare a cooperării cu statele candidate în domeniul schimbărilor climatice.

3.2.Obiective și domenii de acțiune prioritare în materie de natură și diversitate biologică

Uniunea Europeană își propune să protejeze și să restaureze funcționalitatea sistemelor naturale, având în vedere reducerea diversității biologice în cadrul acesteia și în lume.

Obiectivele specifice ale programului sunt următoarele:

stoparea sărăcirii diversității biologice în vederea atingerii acestui obiectiv până în

2010, în special prin prevenirea și reducerea efectelor asupra speciilor și genotipurilor exotice;

-asigurarea protecției naturii și a diversității biologice împotriva emisiilor poluante nocive, precum și restaurarea lor adecvată;

-asigurarea conservării, a restaurării adecvate și a utilizării durabile a mediului marin, a zonelor de coastă și a celor umede;

-asigurarea conservării și a restaurării adecvate a valorii estetice a peisajului, inclusiv a zonelor cultivate și a zonelor sensibile;

-asigurarea conservării speciilor și habitatelor, în special prin prevenirea fărâmițării habitatelor;

-promovarea unei utilizări durabile a solurilor, prin acordarea unei atenții speciale prevenirii fenomenelor de eroziune, de degradare, de contaminare și de deșertificare.

Atingerea acestor obiective poate fi realizată prin intermediul unor acțiuni prioritare, ținând cont de principiul subsidiarității, pe baza convențiilor și a strategiilor globale și regionale existente, precum și a unei implementări integrale a actelor normative comunitare pertinente. Abordarea bazată pe conceptul de ecosistem, așa cum a fost ea definită în convenția privind diversitatea biologică, va trebui să fie aplicată de fiecare dată când aceasta este adecvată. Acțiunile prioritare în materie de natură și diversitate biologică vizează următoarele aspecte:

-diversitatea biologică;

-accidentele și catastrofele naturale;

-definirea unei strategii tematice privind protecția solurilor bazată, prin altele, pe măsuri de prevenire a poluării, a eroziunii, a deșertificării și a degradării solurilor, de ocupare a solurilor și de control a riscurilor hidrogeologice, ținând cont de diversitatea regională, inclusiv de particularitățile zonelor de munte și ale zonelor aride;

-promovarea unui gestiuni durabile a industriilor extractive în vederea reducerii impactului acestora asupra mediului;

-promovarea integrării conservării și restaurării valorii estetice a peisajelor în alte politici, inclusiv în cele ce privesc turismul, ținând cont de instrumentele internaționale pertinente;

-promovarea integrării considerentelor legate de diversitatea biologică în politicile agricole și încurajarea dezvoltării rurale durabile și a agriculturii multifuncționale și durabile;

-promovarea utilizării durabile a mărilor și conservarea ecosistemelor mari-ne, inclusiv a fundului mărilor, a estuarelor și a zonelor de coastă, prin acordarea unei atenții deosebite zonelor de valoare ridicată în termeni de diversitate biologică;

-dezvoltarea și implementarea de strategii și de măsuri privind pădurile, în conformitate cu strategia Uniunii Europene în domeniu, ținând cont de principiul subsidiarității și de considerațiile privind diversitatea biologică;

-organismele modificate genetic.

3.3. Obiectivele și domeniile de acțiune prioritare în materie de mediu, sănătate și calitatea vieții

Pornind de la normele, orientările și programele pertinente ale Organizației Mondiale a Sănătății, obiectivele specifice ale programului sunt următoarele:

-o mai bună înțelegere a riscurilor pentru mediu și pentru sănătatea umană, în vederea adoptării de măsuri adecvate pentru prevenirea și reducerea acestor riscuri;

-asigurarea unei mai bune calități a vieții, printr-o abordare integrată axată pe zonele urbane;

-găsirea modalităților prin care, după o perioadă de timp echivalentă cu cea corespunzătoare unei generații (2020), să se ajungă la un nivel științific și tehnic care să permită producerea și utilizarea substanțelor chimice astfel încât acestea să nu genereze nici un efect negativ notabil asupra mediului și sănătății umane; este necesar să fie remediate lacunele actuale referitoare la

cunoștințele privind atât proprietățile, utilizarea și eliminarea substanțelor chimice, cât și expunerea la aceste substanțe;

-substanțele chimice care sunt periculoase vor trebui să fie înlocuite cu produse mai sigure sau cu tehnologii de înlocuire mai sigure care nu fac apel la substanțe chimice, în vederea reducerii riscurilor pentru om și mediu;

-reducerea efectelor pesticidelor asupra sănătății umane și a mediului și, de o manieră mai generală, realizarea unei utilizări mai durabile a acestor substanțe, astfel încât să se obțină o reducere globală sensibilă a riscurilor și a utilizării pesticidelor, în măsura în care acest lucru este permis de necesitatea de a asigura protecția culturilor agricole; pesticidele care sunt persistente, bioacumulabile, toxice sau au alte proprietăți dăunătoare vor trebui să fie înlocuite cu altele mai puțin periculoase acolo unde este posibil;

-garantarea unui nivel de calitate a apelor subterane și de suprafață care să nu antreneze efecte negative sau riscuri notabile pentru sănătatea umană și pentru mediu, precum și supravegherea satisfacerii cerinței ca gradul de prelevare a resurselor de apă să permită o utilizare durabilă a acestora pe termen lung;

-garantarea unui nivel de calitate al aerului care să nu antreneze efecte negative sau riscuri notabile pentru sănătatea umană și pentru mediu;

-reducerea sensibilă a numărului de persoane expuse în mod regulat și prelungit la niveluri de zgomot ridicate, provocate în special de circulația mijloacelor de transport care, conform studiilor științifice realizate, au efecte nefaste asupra sănătății umane. Acțiunile prioritare pentru atingerea obiectivelor menționate se referă la:

-consolidarea programelor de cercetare și de expertiză științifică comunitară, precum și coordonarea internațională a programelor de cercetare naționale, în vederea favorizării realizării obiectivelor în materie de sănătate și mediu;

-substanțele chimice;

- pesticide;
- utilizarea durabilă a apei și obținerea unei calități ridicate pentru această resursă;
- elaborarea și implementarea de măsuri în sectorul energetic, industrial și al transporturilor, măsuri care vor trebui să fie compatibile cu îmbunătățirea calității aerului și să contribuie la obținerea acesteia;
- zgomot;
- mediul urban.

3.4. Obiectivele și domeniile de acțiune prioritare în materie de utilizare și de gestiune durabilă a resurselor naturale și a deșeurilor

Cel de al șaselea program de acțiune în domeniul mediului vizează promovarea unei utilizări și a unei gestionări durabile a resurselor naturale și a deșeurilor prin formularea următoarelor obiective:

-respectarea cerinței ca nivelul de consum al resurselor, precum și efectele acestuia să nu depășească capacitatea de absorbție a mediului;

-reducerea sensibilă a volumului de deșeuri produse, prin inițiative de prevenire a producerii de deșeuri, prin exploatarea mai eficace a resurselor și prin adoptarea de moduri de producere și consum mai durabile, ceea ce va permite disocierea creșterii economice de utilizarea resurselor;

-reducerea sensibilă a cantității de deșeuri care constituie obiectul unei eliminări și a volumului de deșeuri periculoase produse, în vederea evitării creșterii emisiilor în aer, apă și sol;

-încurajarea reutilizării și respectarea cerinței ca nivelul de pericol corespunzător deșeurilor care sunt încă produse să fie redus și ca riscurile asociate acestora să fie cât mai scăzute posibil, acordându-se prioritate valorificării deșeurilor și, în special, reciclării lor; reducerea la maximum a cantității de deșeuri care fac obiectul unei eliminări finale, asigurându-se respectarea cerinței ca depozitarea lor controlată să se realizeze în condiții de securitate totală; amplasamentul de tratare a deșeurilor

destinate să fie eliminate trebuie să fie cât mai aproape posibil de amplasamentul de producere a acestor deșeuri, în măsura în care acest mod de abordare nu antrenează o diminuare a eficacității operațiilor de tratare a deșeurilor.

Acțiunile prioritare în materie de utilizare și de gestiune durabilă a resurselor naturale a deșeurilor vizează următoarele aspecte:

-definirea unei strategii tematice în ceea ce privește utilizarea și gestiunea durabilă a resurselor;

-elaborarea și implementarea de măsuri în domeniul prevenirii și gestiunii deșeurilor;

-definirea unei strategii tematice în ceea ce privește reciclarea deșeurilor;

-extinderea sau revizuirea legislației privind deșeurile, inclusiv pentru deșeurile provenite din lucrări de construcții sau din demolări, nămolurile de epurare, deșeurile biogradabile, ambalajele, bateriile și transferurile de deșeuri; precizarea distincției dintre ceea ce este deșeu și ceea ce nu este și elaborarea de criterii adecvate pentru dezvoltarea anexelor II A și II B din Directiva-cadru privind deșeurile.

3.5. Obiectivele și domeniile de acțiune prioritare în materie de politică internațională

Implementarea celui de al șaselea program de acțiune în domeniul mediului se va realiza într-o Uniune Europeană lărgită și toate măsurile care vor fi adoptate ulterior vor trebui să țină cont de această perspectivă mai vastă.

Armonizarea legislațiilor naționale ale statelor candidate, cu legislația comunitară în domeniul mediului, constituie o sarcină de o importanță majoră pentru acestea. În acest demers ele beneficiază de susținerea programelor financiare comunitare.

Statele candidate au ocazia de a progresa pe calea unei dezvoltări economice viabile pe termen lung și de a evita problemele ecologice cu care se confruntă actualmente statele Europei Occidentale.

Pentru satisfacerea cerințelor formulate în cadrul celui de al șaselea program în ceea ce privește dimensiunea internațională a celor patru domenii prioritare de acțiune în domeniul mediului trebuie realizate următoarele obiective:

- promovarea de politici ambițioase în domeniul mediului la nivel internațional, prin acordarea unei atenții speciale capacității de absorbție a mediului la scară planetară;

- încurajarea continuă a modurilor de consum și producție durabile la nivel internațional;

- realizarea de progrese pentru a garanta sprijinul mutual dintre politicile și măsurile comerciale și de mediu.

Aceste obiective pot fi atinse prin intermediul următoarelor măsuri prioritare:

- integrarea exigențelor în domeniul protecției mediului în toate politicile externe ale Uniunii Europene, inclusiv în cadrul schimburilor comerciale și a coope-rării care vizează dezvoltarea, în vederea realizării unei dezvoltări durabile, în special prin elaborarea de linii directoare;

- definirea unui ansamblu coerent de obiective care trebuie promovate în domeniul mediului și dezvoltării, în vederea adoptării acestora în calitate de elemente ale unui nou pact mondial, cu ocazia desfășurării summit-ului mondial privind dezvoltarea durabilă din anul 2002;

- consolidarea progresivă a cooperării multilaterale și a cadrului instituțional în domeniul mediului, inclusiv în ceea ce privește modul de alocare a resurselor;

- realizarea unei ratificări rapide a convențiilor și acordurilor internaționale în domeniul mediului la care Uniunea Europeană este parte, astfel încât să acestea să fie respectate și aplicate efectiv;

- favorizarea aplicării practicilor de mediu durabile în operațiile care vizează investițiile realizate în străinătate și creditarea exportului;

- intensificarea eforturilor depuse la nivel internațional în vederea stabilirii unui consens privind metodele de evaluare a riscurilor pentru sănătatea umană și pentru

mediu, astfel încât liniile de conduită în domeniul managementului riscurilor să țină cont de principiul precauției;

- evidențierea faptului că necesitățile în domeniul mediului și comerțul se susțin reciproc, ținând cont de dimensiunea de mediu a evaluărilor de impact asupra dezvoltării durabile a acordurilor comerciale multilaterale, evaluări care trebuie să fie realizate încă din prima fază a negocierilor;

- promovarea continuă a unui sistem comercial mondial care să recunoască în mod integral acordurile multilaterale sau regionale în domeniul mediului, precum și principiul precauției, prin ameliorarea posibilităților de schimb pentru produse și servicii durabile;

- promovarea unei colaborări transfrontaliere în domeniul mediului cu statele și regiunile limitrofe;

- încurajarea unei mai mari coerențe a politicilor care stabilesc legăturile dintre cerințele formulate în diferite convenții (inclusiv evaluarea corelațiilor dintre diversitatea biologică și schimbările climatice) și integrarea considerațiilor legate de diversitatea biologică în cadrul de implementare a prevederilor Convenției-cadru a O.N.U. privind schimbările climatice și a prevederilor Protocolului de la Kyoto.

3.6. Elaborarea politicii de mediu

Angajamentul tuturor părților interesate constituie o condiție de bază pentru reușita celui de al șaselea program de acțiune în domeniul mediului. Atingerea obiectivelor vizând elaborarea unei politici de mediu fundamentate pe participare și pe cele mai bune cunoștințe disponibile poate fi realizată prin intermediul următoarelor acțiuni prioritare:

- implementarea de mecanisme îmbunătățite, de reguli și de principii generale de bună guvernare, care să permită o consultare largă și aprofundată a tuturor părților interesate, în toate stadiile procesului, în vederea adoptării de soluții eficiente pentru obținerea celor mai bune

rezultate din punct de vedere al protecției mediului, în raport cu măsurile care vor fi propuse;

-consolidarea participării la procesul de consultare a O.N.G.-urilor care își desfășoară activitatea în domeniul mediului, prin acordarea unui sprijin adecvat, inclusiv printr-o finanțare comunitară;

-îmbunătățirea procesului de elaborare a politicilor printr-o:

-evaluare a priori a efectelor potențiale asupra mediului a noilor politici (inclusiv a unei eventuale decizii de a nu interveni) și a propunerilor legislative; evaluarea va fi însoțită de publicarea rezultatelor acesteia;

-evaluare a posteriori a eficacității măsurilor existente, în raport cu obiectivele lor de mediu;

-respectarea cerinței ca problematica mediului și, în special, domeniile de acțiune prioritare menționate în cadrul celui de al șaselea program să constituie o prioritate importantă pentru programele de cercetare comunitare; examinarea periodică a necesităților și priorităților în ceea ce privește cercetarea în domeniul mediului, în contextul programului-cadru al Uniunii Europene în materie de cercetare și dezvoltare tehnologică; asigurarea unei mai bune coordonări a cercetării realizate în domeniul mediului în statele membre, în vederea îmbunătățirii aplicării rezultatelor; instaurarea de căi de comunicare între actorii din domeniul mediului și alți actori din domeniul informării, al formării, al cercetării, al educației și al politicilor;

-difuzarea periodică, începând din anul 2003, de informații susceptibile de a contribui la constituirea bazei:

-de decizii politice în domeniul mediului și al dezvoltării durabile;

-de supraveghere și de reexaminare a strategiilor de integrare sectoriale, precum și a strategiilor pentru dezvoltare durabilă;

-de informații destinate publicului;

-informațiile vor proveni din rapoartele regulate ale Agenției Europene pentru Protecția Mediului și de alte organe competente; aceste informații vor cuprinde

în special: indicatori de mediu cheie; indicatori privind starea mediului și tendințele în acest domeniu; indicatori de integrare;

-asigurarea supravegherii și reexaminării mecanismelor de informare și de elaborare a rapoartelor, în vederea implementării unui sistem mai coerent și mai eficace, care va garanta prezentarea raționalizată de rapoarte de o calitate ridicată, precum și de date și informații de mediu comparabile și pertinente; exigențele privind supravegherea, colectarea de date și elaborarea de rapoarte va trebui să fie luată în considerare, de o manieră eficace, în actele normative care vor fi adoptate în viitor în domeniul mediului.

-favorizarea implementării și utilizării aplicațiilor și a sistemelor de supraveghere terestră (de exemplu, sateliții), care constituie instrumente folosite pentru fundamentarea politicilor de mediu și pentru controlul aplicării acestora.

3.7. Controlul și evaluarea rezultatelor

Pe parcursul celui de al patrulea an de aplicare a programului, Comisia va evalua progresele realizate în ceea ce privește aplicarea acestuia, precum și tendințele și perspectivele pentru mediu care îi sunt asociate. Evaluarea va fi bazată pe un ansamblu complet de indicatori. Comisia va supune acest raport analizei Parlamentului European și Consiliului pentru ca aceste organisme să poată ulterior promova modificările pe care le vor considera oportune. În ultimul an de aplicare a programului, Comisia va prezenta Parlamentului European și Consiliului o evaluare finală privind programul, precum și starea mediului și perspectivele în acest domeniu.

4. Concluzii

Armonizarea cadrului legislativ național, inclusiv în domeniile care vizează protecția mediului, cu standardele europene în

materie, constituie un deziderat de o importanță primordială în ceea ce privește aderarea României la structurile Uniunii Europene.

Din această perspectivă, cunoașterea programelor de acțiune în domeniul mediului ale Uniunii Europene reprezintă un imperativ major pentru toate organizațiile, organismele și persoanele care își desfășoară activitatea în domeniul menționat anterior.

În acest context, lucrarea și-a propus să prezinte o analiză succintă a programelor de acțiune în domeniul protecției mediului ale Uniunii Europene. O atenție deosebită a fost acordată evidențierii orientărilor și tendințelor relevante pentru procesul de aderare a României la Uniunea Europeană conținute în cel de al șaselea program de acțiune intitulat „Mediu 2010: viitorul nostru, alegerea noastră”.

Bibliografie

1. Băbuț, G., *Legislația în domeniul mediului*, Editura Universitas, Petroșani, 2000.
2. Duțu, M., *Dreptul mediului. Tratat, vol. I-II*, Editura Economică, București, 2003.
3. * * * *Decision No 1600/2002/EC of the European Parliament and of the Council of 22 July 2002 laying down the Sixth Community Environment Action Programme*. Official Journal of the European Communities, L 242/10.09 2002, pp. 0001 – 0015.